

УДК 343.56

Є.В. АЙДЕМСЬКИЙ, Харківський національний університет внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ГРАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Ключові слова: гральний бізнес, кримінальний контроль, злочинна діяльність, організована злочинність

При розробці організаційно-тактичних основ боротьби зі злочинністю у сфері грального бізнесу необхідно мати чітку уяву про ступінь впливу організованої злочинності на діяльність гральних закладів. На наш погляд, правильний підхід до відповіді на це питання полягає, насамперед, у тому, щоб розглянути сучасне поняття організованої злочинності та її роль у криміналізації суспільства. Звідси будуть видніші й перспективи подальших досліджень.

Як слушно зауважив В.А. Некрасов, на сучасному етапі боротьби з організованою злочинністю перед правоохоронною системою постає ряд найскладніших задач. Вони зумовлені, з одного боку, вимогами активізації діяльності в цьому напрямі, а з іншого, ускладненням цієї боротьби, викликані прагненням організованих злочинних формувань створити систему захисту від соціального контролю, яка би ґрунтувалася на залякуванні, жорстокому насильстві і широкомасштабній корупції [1].

Слід зазначити, що деякі теоретичні аспекти вдосконалення організації та тактики оперативно-розшукової діяльності, пов'язані з протидією економічній злочинності, знайшли відображення у працях К.В. Антонова, Е.О. Дідоренка, О.Ф. Долженкова, В.П. Захарова, І.П. Козаченка, Я.Ю. Кондратьєва, В.Л. Ортинського, Н.О. Петричко, М.А. Погорецького, М.Б. Саакяна, А.В. Савченко, О.Ю. Татарова, В.В. Топчія та інших. Високо оцінюючи внесок зазначених вчених у вирі-

шення теоретичних і практичних питань удосконалювання оперативно-розшукової діяльності органів внутрішніх справ і оперативно-розшукової діяльності на об'єктах підприємництва, на сучасному етапі є нагальна потреба провести спеціальне дослідження щодо протидії злочинності саме у сфері грального бізнесу.

Сьогодні у кримінальному середовищі відбуваються якісні соціальні зміни. Чітко простежуються тенденції консолідації та легалізації лідерів і авторитетів кримінально-злочинного середовища з ділками тіншової економіки. При цьому масштабне зрощення злочинних структур різної спрямованості відбувається не тільки всередині країни, але й виходить за її межі; простежується їх зв'язок з міжнародною організованою злочинністю. Стали актуальними такі процеси, які раніше не були характерними для злочинності України:

- вибудовування нових кримінальних схем у сфері економіки, фінансів, органів влади і управління;
- вироблення нової стратегії і тактики організованої злочинності, що ускладнюють подолання негативного повороту подій;
- подальша монополізація сфер кримінального впливу;
- ротація лідерів, авторитетів злочинного середовища і ревізія власних правил і традицій. З боку лідерів і авторитетів спостерігається відхід від безпосереднього вчинення конкретних фактів злочинів, прагнення легалізуватися шляхом офіційного входження у відкриті структури, державні органи влади і управління.

Мета дослідження – визначити загальні тенденції та форми кримінального контролю за сферою грального бізнесу та запропонувати шляхи протидії вищезазначеним явищам. Наразі у фаховій літературі з теорії оперативно-розшукової діяльності питанням вивчення та протидії організованій злочинності приділяється досить багато уваги.

Виходячи з проведеного нами аналізу, теоретичних підходів щодо визначення організованої злочинності [2–4] можна стверджувати, що *організована злочинність у сфері грального бізнесу – це одержання неконтрольованого прибутку шляхом вчинення злочинів у сфері*

грального бізнесу організованими злочинними угрупованнями.

Однією з важливих властивостей організованої злочинності є здатність швидко змінювати свій профіль (диверсифікація). Так, організованою злочинністю були охоплені усі господарські процеси, що відбуваються в державі. Підприємництво, замість того, щоб стати реальною альтернативою тіньовій економіці, само переходить до неї, причиною цього були забюрократизована адміністративна система та значний податковий та корупційний тиски.

До теперішнього часу було досить багато літератури, присвяченої тим або іншим аспектам боротьби з організованою злочинністю, визначаючої організовану злочинність як складову частину злочинності загальної. Її вид визначається, головним чином, високим рівнем внутрішніх зв'язків злочинної групи (співтовариства, організації), висококваліфікованим і систематичним характером злочинної діяльності, а також і деякими властивими їй специфічними ознаками. До таких ознак відносяться, насамперед, стійкість, спрямованість на вчинення тяжких і особливо тяжких злочинів.

Для визначення поняття організованої злочинності вирішальним є вивчення елементів її інфраструктури. Саме вони є основним поживним середовищем відтворення суспільно небезпечних проявів. Інфраструктура – це своєрідне середовище і підґрунтя, яке зовні не виявляє кримінальних ознак, оскільки по суті має латентний характер, однак сприяє консолідації злочинних елементів, створенню ними організованих угруповань і обслуговує матеріальні, фінансові, захисні, субкультурні, кадрові та інші потреби злочинної системи [5].

Корні сучасної української організованої злочинності беруть початок у груповій злочинності, що у благодатних для неї економічних умовах трансформується та здобуває характер організованості [6].

Сучасна організована злочинність в Україні виникла на основі необдуманого роздержавлення власності, здійсненого без достатньої і необхідної правової основи. Різка майнова

диференціація, зниження рівня життя більшої частини населення, інфляція, широкомасштабна корупція, помилки та прорахунки у процесі приватизації державної власності, приплив у сферу ринкових економічних відносин значних за своїми обсягами соціальних груп з корисливою антигромадською орієнтацією створили передумови для стрімкого зростання організованої злочинної діяльності у всіх сферах суспільних відносин. Найважливіші ресурси сучасної злочинної організації – це не тільки простір з розподіленими сферами кримінального впливу та люди, задіяні в кримінальних відносинах, а, у першу чергу, капітал, що обумовлює її незалежність від будь-якої влади. Стан деяких злочинних організацій та рівень їхнього фінансового контролю в регіонах не йдуть ні в яке порівняння з бюджетами й бюджетними трансфертами, виділеними центральною владою для розвитку економіки того або іншого регіону та соціальної підтримки населення, проживаючого на його території [7].

В існуючих соціально-економічних умовах, як показує правозастосовна практика, злочинні групи, проникаючи в різні галузі законного та тіньового бізнесу, одержують можливість отримувати протиправний прибуток на планомірній і постійній основі. Втягуючи в злочинну діяльність працівників контролюючих, правоохоронних та інших органів, учасники злочинних угруповань нейтралізували практично усі форми соціального контролю, одержали можливість контролювати найважливіші вузли господарського механізму відповідних галузей [8]. Мету отримання максимально можливих злочинних прибутків переслідують як загальнокримінальні, так і економічні організовані злочини, у тому числі, й у сфері грального бізнесу. Зі сказаного можна зробити цілком обґрунтоване припущення, що всі злочини у сфері грального бізнесу вже давно організовані, відбуваються в інтересах злочинних співтовариств і за їхнім замовленням, злочинний капітал у сфері функціонування гральних закладів створюється за рахунок систематичного прикриття прибут-

ків, ухилення від оподаткування та вчинення ряду інших злочинів.

За результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що оцінки ступеня впливу організованої злочинності на діяльність гральних закладів істотно розрізняються. Деякі вчені стверджують про повний та всеосяжний контроль організованої злочинності над діяльністю гральних закладів (80 %) [9]. Інші обережніше ставляться до подібних оцінок. При цьому представники першої точки зору посилаються на історію розвитку гральної індустрії в закордонних країнах, де на первинному етапі його становлення в основному використовувалися можливості злочинних синдикатів. Вони стверджують про існування єдиних законів, єдиних правил розвитку грального бізнесу в усьому світі, а значить і в Україні цей процес не міг обійтися без вкладення коштів, що належать злочинним структурам [10].

Уявляється, що відповідь не може бути однозначною не тільки з боку представників податкової міліції ДПС України, кримінальної міліції та служби БОЗ ОВС. Насамперед, треба мати на увазі наявність різновидів гральних закладів, котрі за своїм характером можуть і не становити інтерес для організованої злочинності, наприклад, деякі невеликі зали гральних автоматів або букмекерські контори¹. Навпаки, гральні заклади типу казино², тоталізатор³, якщо вони функціонують у

¹ *Букмекерська контора* – вид ігрового закладу, спосіб організації взаємних парі між учасниками, що по сутності схожий з тоталізатором, але їхня відмінність складається в механізмі визначення розміру виграшу. У букмекерській конторі розмір виграшу в результаті збігу прогнозу з реально, що наступив результатом, конкретної події визначається по заздалегідь установленому коефіцієнті від розміру зроблених ставок. А при тоталізаторі розмір виграшу залежить від кількості, розмірів і комбінацій ставок, зроблених іншими учасниками парі.

² *Казино* – ігровий заклад, у якому з використанням рулетки, ігрових столів для карткових ігор і ігор у кості, а також іншого ігрового встаткування проводяться азартні ігри з оголошеним грошовим або іншим майновим виграшем.

³ *Тоталізатор* – ігровий заклад, у якому проводяться ігри, засновані на прогнозі (висновку парі) на можливий

складі культурно-дозвільного центру, є притягальними для злочинних структур. Адже визначальний елемент у питанні про можливий контроль грального закладу з боку організованої злочинності – це потенційна рентабельність закладу, можливість одержати неправомірний дохід, прибуток від його діяльності. В іншому випадку, інтерес – мінімальний. З огляду на те, що діяльність гральних закладів, в яких функціонують казино, найбільш рентабельна, можна говорити про те, що цей різновид грального закладу особливо привабливий для організованих злочинних формувань.

Загальновідомо, що пріоритетом протиправних намірів організованої злочинності є, насамперед, великі матеріальні цінності та кошти. Тут же слід зазначити небезпечну, на думку кримінологів, для держави тенденцію об'єднання великого та середнього капіталу із професійним кримінальним середовищем [11, 12]. Організовані злочинні групи нерідко являють собою багатопрофільні холдинги, засновані на системі комерційних банків, що складаються із професійного блоку, активно підтримуваного корумпованим чиновництвом. Зрощення організованої злочинності з корумпованими представниками владних структур приведе до величезних фінансових і матеріальних втрат, що підривають основи української економіки, і являють загрозу українській державності [13]. На думку соціологів, заснованій на опитуванні підприємців, до 90 % бізнесу перебуває під «дахом» кримінальних структур [14]. Указані обставини дозволяють із достатнім ступенем імовірності висловити думку про те, що організована злочинність і гральний бізнес, де обертається багато готівки, не можуть існувати паралельно, і в них немає точок дотику. Тим більше, що, на думку професора В.П. Кувалдіна, організована злочинність – це свого роду форпост, опираючись на який професійна злочинність проникає в усі щілини суспільства, пронизу-

варіант ігрової, спортивної або іншої ситуації, де виграш залежить від приватного або повного збігу прогнозу з реальними, документально підтвердженими фактами.

ючи його зверху до низу кримінальними відносинами [15]. Наведені аргументи не тільки ілюструють зв'язок організованої злочинності з гральним бізнесом, але одночасно підкреслюють важливість і необхідність глибинного дослідження проблеми. Її розгляд та спроби вирішення дозволять глибше усвідомити сутність ураження грального бізнесу протиправними відносинами та на цій основі планувати організовані й тактичні заходи оперативними підрозділами в досліджуваній сфері.

Оцінка ступеня впливу організованої злочинності за результатами проведеного дослідження на діяльність гральних закладів не може бути однозначною ще й тому, що в її основу покладені в основному відомості, отримані оперативним шляхом, котрі за своєю природою, в порівнянні з офіційною (статистичною) інформацією, мають відносний характер. Тут же доречно, на наш погляд, відзначити, що офіційної, у тому числі й відомчої (МВС, ДПС), статистики по боротьбі зі злочинністю у сфері грального бізнесу немає. Однак завдання дослідження полягає в тому, щоб внести деяку упорядкованість та ясність у наявну оперативно-розшукову інформацію, оцінити ступінь її вірогідності.

В основу нашої оцінки також лягли відомості аналізу оперативних та офіційних матеріалів ряду областей України. Дані анкетування та інтерв'ювання оперативних працівників свідчать, що більшість гральних закладів, не дивлячись на їх нелегальне становище, в яких функціонують казино, перебувають під контролем організованих злочинних формувань. Сказане легко підтвердити, якщо звернутися до результатів дослідження.

У м. Києві гральний бізнес набув найбільшого поширення. За офіційними даними у попередні роки тут діяло близько 36 казино, частина з них функціонує у складі культурно-дозвільних центрів. У столиці контроль гральних закладів з боку організованих злочинних груп, як правило, побудований за територіальним принципом. Тобто, контроль над гральним закладом здійснює та злочинна структура, на території впливу якої він розташований.

Механізм і форми контролю гральних закладів, як показали результати дослідження, можуть бути різні. Зокрема, організацію та функціонування грального закладу здійснює лідер⁴ (або активний учасник) організованої групи (злочинного співтовариства) [16]. Аналіз оперативно-розшукової практики показує, що лідер злочинного співтовариства (найчастіше воно організоване за регіональною ознакою) ніколи не буде засновником грального закладу. Він може тільки виділити для цих цілей кошти з «общака», що формується з коштів усього регіону. Ним призначається засновник грального закладу, який є формальним власником, тобто його фактичним керівником. Останній є, як правило, лідером-організатором ланки, що входить у злочинну групу, і має відповідні освітньо-інтелектуальні дані⁵. Такі особи відіграють найбільшу роль у підготовці та плануванні злочинних акцій. За традиціями злочинного («злочинського») світу, вони зобов'язані погоджувати з лідером – організатором співтовариства усі свої дії щодо систематичного прикриття доходів у гральному закладі, ухилення від оподаткування та здійснення інших шахрайських операцій.

Результати дослідження свідчать про те, що є й інша форма кримінального контролю, не припускаючи формальної участі лідера ор-

⁴ *Лідер* – це лише одна з декількох ролей у злочинних структурах, хоча й розглядається як найважливіший суб'єкт керування ними. У цей час у кримінологічній літературі виділяються наступні типи лідерів злочинного середовища: натхненники; лідери-організатори; лідери, діяльність яких більшою мірою активна при здійсненні злочинів і керівництві зусиллями інших співучасників; лідери, які безпосередньо не роблять злочинів, але проявляють активну діяльність при створенні злочинних груп їхньої організації й функціонування.

⁵ У відмінності від легальних співтовариств у злочинному світі люди висуваються в лідери й стають «авторитетами» винятково завдяки своїм особистим якостям. Протекціонізм у звичайному розумінні цього слова там не діє. Право на владу проходить підтверджувати в боротьбі з іншими претендентами. Тому кримінальну еліту становлять звичайно люди розумні, жорстокі, вольові, підступні. Сказане, на наш погляд, повинні знати й розуміти оперативні працівники, що протистоять у своїй діяльності організованій злочинності.

ганізованої групи (злочинного співтовариства) в діяльності грального закладу. У цьому випадку засновником є особа, яка не проходить за оперативними обліками як учасник організованої групи, злочинного співтовариства. Вона (особа) є лише формальним керівником грального закладу. Фактично ж напрямки фінансової та організаційної політики шляхом системи «дахування» через своїх людей визначає лідер тієї або іншої організованої злочинної структури.

Наприклад, у тому ж Києві у більшості гральних закладів, як уже було відзначено, засновниками є лідери або учасники організованих злочинних груп. Навпаки, в інших гральних закладах у число засновників і адміністрацію закладу учасники організованих груп (злочинних співтовариств) не входять. Керівниками гральних закладів є цілком законослухняні громадяни України або громадяни інших держав (раніше не засуджені, які не проходять за обліками органів внутрішніх справ), однак через контроль з боку криміналу позбавлені можливості самостійно визначати політику грального закладу. Ця форма контролю за оперативними даними характерна для багатьох казино, залів гральних автоматів. Так, у Львівській області ряд юридичних осіб, від імені яких діють казино, представляють засновники – громадяни Польщі. Фактично ж через своїх осіб керують діяльністю ігорних підприємств представники вітчизняного злочинного світу.

Керівники великих казино із числа кримінальних елементів, як обґрунтовано відзначає Н.І. Сазонова, намагаються забезпечити власну безпеку своєї справи, використовуючи у своїй протиправній практиці методи роботи правоохоронних органів [17]. Без детального аналізу очевидно, що автор мав на увазі засоби та методи оперативно-розшукової діяльності. За результатами проведеного дослідження є всі підстави вважати, що власна безпека тут розглядається з двох сторін: по-перше, безпека з боку діяльності правоохоронних і контролюючих органів; по-друге, – з боку інших конкуруючих або бандитських угруповань. Для забезпечення безпеки у процесі ведення

розвідувальної й контррозвідувальної роботи силами служб безпеки (приватних охоронних підприємств) [18] солідних гральних закладів застосовуються: спостереження, збір інформації про образ життя окремих осіб, вербування з ворожого табору джерел інформації, опитування тощо.

Нехтування ж питаннями безпеки, як показує практика, тягне за собою інші кримінальні наслідки. Проведений аналіз матеріалів про злочини, вчинені на підприємствах грального бізнесу, розташованих у Києві, показав, що причинами їхнього здійснення є нехтування частиною керівників саме питаннями безпеки. Починаючи із другої половини 2002 р., почастішали випадки, пов'язані із здійсненням збройних нападів на заклади грального бізнесу, і частіше – на зали гральних автоматів. Завдяки спільній роботі правоохоронних органів і служб безпеки підприємств, удалося встановити організаторів даних злочинів більш ніж у 40 % випадків. Однак дотепер залишаються нерозкритими 4 злочини.

За результатами проведеного дослідження виявлені різні форми контролю організованої злочинності над закладами грального бізнесу. По-перше, члени організованих злочинних структур можуть одержувати свою частину від легального прибутку грального закладу, коли відкрито володіють його акціями (можливо на родичів). По-друге, їхні родичі або співучасники ОЗГ можуть одержати роботу, за яку вони офіційно одержують зарплатню. По-третє, у злочинному середовищі може бути виділена певна особа, відповідальна не тільки за конкретний гральний заклад, а за стан грального бізнесу в цілому регіоні України. Таку особу призначають із числа авторитетних кримінальних елементів, як правило, «зłodіїв у законі», проживаючих у цьому регіоні. Причому, робота такого «керманіча» вельми засекречена, її надзвичайно важко відслідкувати й задокументувати. Справа у тому, що структуру управління лідер організовує так, що вона позбавляє його та інших авторитетів і керівників від необхідності безпосередньої організації й проведення більшості злочинних акцій, що, як правило, дозволяє

їм уникнути кримінальної відповідальності. Взаємозв'язок між їхніми організаторськими діями і кримінальними наслідками настільки прихований, що він як би розриває весь ланцюг доказів, поєднаних у технологічний процес підготовки й з вчинення злочинних акцій з безпосереднім управлінням цим процесом. Тому проблеми, пов'язані із залученням до кримінальної відповідальності лідерів злочинного середовища, залишаються. Разом з тим, як показали, проведені дослідження, є певні регіони України, де вплив організованих груп, злочинних співтовариств на діяльність гральних закладів мінімальний. Зокрема, це переважно сільські місцевості центрального Криму. За даним УБОЗ ГУМВС АР Крим, організовані групи не поширювали свій вплив на діяльність гральних закладів у зв'язку з невеликою кількістю останніх і не зацікавленістю громадян у їхній відвідуваності. До того ж, ці території заселені переважно представниками татар, які вважають азартні ігри забороненими з релігійних поглядів.

З огляду на тему, що розглядається у межах цієї статті, неможливо не приділити уваги такому питанню, як вплив організованої злочинності на створення нелегального грального бізнесу. Як правило, діяльність, пов'язана з організацією незаконної гральної справи і азартних ігор, здійснюється під керівництвом найбільш досвідчених гравців у даній справі – керівників. У процесі організації незаконних ігор «керівник» формує структуру «нелегальної установи», котра складається з «головного», «стрьомщиків», «зазивачів», «бухгалтера-скарбника», «бійців охорони» та інших членів. Чисельність організованої групи досягає 15–20 осіб, в обов'язок кожного з них входить коло визначених функцій, спрямованих на створення сприятливих умов для гри з одержанням максимального прибутку. За «правилами» організації незаконного грального бізнесу і нелегальних азартних ігор дані про «керівника» носять конспіративний характер, проте його вплив і дії мають помітний і значний характер. Дії «керівника» іноді можуть збігатися з діями «організатора» незаконної гральної справи й азартних ігор. Пи-

тання про притягнення усіх членів організованої групи до кримінальної чи адміністративної відповідальності за організацію незаконної гральної справи і нелегальних азартних ігор є дуже складним і потребує від правоохоронних органів величезних зусиль під час збирання доказів. При цьому майже єдиним ефективним методом збирання інформації про таку групу з метою її ліквідації та покарання винних є впровадження до її складу офіцера-нелегала чи агента (дуже ефективною є практика впровадження в ОЗГ агентів-жінок, які викликають більше довіри).

На сучасному етапі розвитку України та у сфері дії Закону України «Про заборону грального бізнесу в Україні» [19, 20] досить часто спостерігається ситуація, коли власники гральних закладів «маскують» свою діяльність з проведення азартних ігор цілком легальною діяльністю. Наприклад, за даними Управління інформаційних технологій ГУМВС України у Харківській області, з травня по листопад 2011 р. на території області було відкрито понад 2000 нелегальних казино, що здійснювали свою діяльність під виглядом клубів для гри в покер та Інтернет клубів. При цьому, відвідувачі за гроші купували фішки та грали у Інтернет-казино. При цьому виграш у касі вони отримували цілком реальний. При здійсненні перевірок з'ясувалося, що власники цих закладів відкривали Інтернет-казино у вільних офшорних зонах поза межами України. Діяльність таких закладів не тільки суперечить чинному Українському законодавству, а й ще наносить значний матеріальний збиток державі, тому що власники цих підприємств не сплачують необхідні податки до казни держави. Ми вважаємо, що покращення та легалізація незаконних закладів грального бізнесу можлива тільки у випадку скорішої розробки відповідного законодавства, відкриття спеціальних зон, де дозволяється проведення азартних ігор, чіткого визначення статусу таких територій, облаштування їх інфраструктури та проведення роботи щодо популяризації цих зон серед населення України та за її межами, використовуючи позитивний закордонний досвід (США, Монако, Сінгапура та ін.). Також необхідно ввести жорсткий конт-

роль за здійсненням грального бізнесу з боку правоохоронних органів України, і мабуть, застосовувати більш жорстке покарання до осіб, які порушують законодавство (як у сфері кримінального, так і у сфері майнового покарання).

Таким чином, виходячи з вищезазначеного, можна зробити висновок, що вплив організованої злочинності на діяльність гральних закладів і в цілому на гральний бізнес не має чітких і однозначних критеріїв. Ступінь цього впливу, форми контролю організованої злочинності на гральний бізнес багато в чому залежать від тих або інших факторів, діючих у тому або іншому регіоні України.

Аналіз сучасних характеристик організованої злочинності в Україні дозволяє висунути цілком обгрунтоване припущення, що всі злочини у сфері грального бізнесу організовані та розвиваються в інтересах злочинних співтовариств. Про це також стверджують більшість опитаних співробітників різних оперативних підрозділів ряду областей країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Некрасов В. А. Інфраструктура організованої злочинності – об'єкт пріоритетної уваги оперативних підрозділів правоохоронних органів / В. А. Некрасов // Актуальні проблеми політики : зб. наук. праць. – 2005. – Вип. 26. – С. 321–329.
2. Водько М. П. Кримінально-правова регламентація протидії організованій злочинності : монографія / М. П. Водько, О. О. Подобний. – Одеса : Юрид. літ-ра, 2010. – 192 с.
3. Ортинський В. Л. Оперативно-розшукова характеристика організованої економічної злочинності: навчальний посібник / В. Л. Ортинський, В. М. Захаров. – Львів : Львівськ. юрид. ін-т, 2005. – 412 с.
4. Долженков О. Ф. Теоретичні проблеми становлення політики протидії створенню інфраструктури злочинного світу засобами оперативно-розшукової діяльності органів внутрішніх справ: дис. ... доктора юрид. наук : 21.07.04 / Долженков Олександр Федорович. – Одеса, 2002. – 444 с.
5. Долженков О. Ф. Основи розвідки в середовищі та інфраструктурі злочинності: монографія / О. Ф. Долженков, В. А. Некрасов, Ю. Е. Черкасов ; [під заг. ред. проф. О. М. Бандурки]. – Одеса, 2003. – с. 40
6. Маркін М. О. Організаційно-правові засади здійснення прокурорського нагляду за додержанням законів у сфері боротьби з організованою злочинністю : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Теорія управління; адмін. право і процес; фін. право; інформ. право» / М. О. Маркін. – Одеса : ОЮІ ХНУВС, 2006. – 19 с.
7. Долженков О. Ф. Оперативно-розшукова політика і стратегія та напрямки їх реалізації у протидії організованій злочинності / О. Ф. Долженков, В. О. Меркулова, Г. В. Подройко // Південноукраїнський правничий часопис. – Одеса : ОЮІ ХНУВС, 2006. – Т. 4. – С. 54–59.
8. Нонік В. В. Організаційно-тактичні засади протидії організованій злочинній діяльності на регіональному рівні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 «Оперативно-розшукова діяльність» / В. В. Нонік. – Одеса : ОЮІ ХНУВС, 2007. – 19 с.
9. Сазонова Н. И. О некоторых формах противодействия криминальной среде, специализирующейся в сфере игорного бизнеса / Н. И. Сазонова // Организованное противодействие раскрытию и расследованию преступлений и меры по его нейтрализации : материалы науч.-практ. конф., (г. Москва, 29–30 октября 1996 г.). – М. : ЮИ МВД РФ, 1997. – С. 80.
10. Литвинов Я. В. Особенности документирования мошеннических действий, совершенных при проведении незаконных азартных игр с использованием лотерейных розыгрышей / Я. В. Литвинов // Проблемы укрепления законности и ее влияние на эффективность работы органов внутренних дел в современных условиях. – М. : ЮИ МВД РФ, 2000. – С. 205–209.
11. Бандурка А. М. Преступность в Украине: причины и противодействие : монография / А. М. Бандурка, Л. М. Давыденко. – Харьков : Основа, 2003. – 368 с.
12. Глоба К. Спеціально-кримінологічне запобігання незаконній приватизації держав-

ного та комунального майна / К. Глоба // Право України. – 2006. – № 12. – С. 69–72.

13. Толкаченко О. О. Тактика виявлення організаторів злочинних груп : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика, судова експертиза» / О. О. Толкаченко. – Одеса : ОДУВС, 2009. – 21 с.

14. Горелов А. П. Профилактическая роль уголовно-процессуального запрета совершения преступлений в сфере предпринимательства / А. П. Горелов // Проблемы социальной и криминологической профилактики преступлений в современной России. – М. : МИ МВД РФ, 2003. – Вып. 2. – С. 406–410.

15. Кувалдин В. П. Агентурно-разведывательная деятельность органов внутренних дел в условиях противодействия организованной преступной среды / В. П. Кувалдин. – М., 2004. – С. 87.

16. Основы борьбы с организованной преступностью / под ред. В. С. Овчинского, В. Н. Эминова, Н. П. Яблокова. – М. : Инфра, 1996. – С. 261.

17. Сазонова Н. И. О некоторых формах противодействия криминальной среде, специализирующейся в сфере игорного бизнеса / Н. И. Сазонова // Организованное противодействие раскрытию и расследованию преступлений и меры по его нейтрализации : материалы науч.-прак. конф., (г. Москва, 29–30 октября 1996 г.). – М. : ЮИ МВД РФ, 1997. – С. 80.

18. Пачко В. И. Оперативное сопровождение деятельности охранных предприятий на крупных промышленных объектах частной собственности / В. И. Пачко // Оперативно-розыскная работа. – 2002. – № 2. – С. 22.

19. Закон України «Про заборону грального бізнесу в Україні» : від 15.05.2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg>.

20. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства про заборону грального бізнесу в Україні» : від 22.12.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2852-17>.

Айдемський Є. В. Кримінальний контроль організованої злочинності за діяльністю гральних закладів / Є. В. Айдемський // Форум права. – 2012. – № 2. – С. 15–22 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-2/12aevdgz.pdf>

Визначені межі та характер впливу організованих злочинних угруповань на гральний бізнес, надані авторські пропозиції щодо підвищення ефективності правоохоронних органів у протидії цьому явищу.

Ajdemskiy E.V. Криминальный контроль организованной преступности за деятельностью игральных заведений

Определены границы и характер влияния организованных преступных группировок на игорный бизнес, даны авторские предложения по повышению эффективности правоохранительных органов в противодействии этому явлению.

Ajdemskiy E.V. Criminal Control Over the Activities of Organized Crime Gambling Establishments

The boundaries and the nature of the influence of organized crime in the gambling business, copyrights are proposals to increase the effectiveness of law enforcement agencies in combating this phenomenon.